

Posudek oponenta diplomové práce

Název diplomové práce: **Analýza učebnicových materiálů z hlediska osvojování suprasegmentální zvukové stránky jazyka**

Autorka práce: **Daniela Siekliková**, studentka Pedagogické fakulty UK Praha (studijní obor: učitelství VVP pro střední školy)

Vedoucí práce: **PhDr. Pavla Nečasová, Ph.D.**

Odevzdání práce: **listopad 2009**

Autorka diplomové práce **Daniela Siekliková** si za cíl své práce zvolila oblast fonetiky, resp. věnuje se otázce **jaký prostor je v učebnicích německého jazyka věnován osvojování suprasegmentálních prvků**. Za tímto účelem autorka analyzuje učebnicové soubory používané k výuce německého jazyka na středních školách, jako hlavní zdroj pro osvojování si správných výslovnostních návyků.

V **teoretické části** diplomové práce definuje autorka jednotlivé pojmy a stanovuje kritéria analýzy. V **praktické části** jsou podrobeny analýze 4 učebnicové soubory (Schritte International 1, Optimal A1, Studio D A1, Tangram Aktuell 1) s cílem zjistit, do jaké míry se tyto učebnicové soubory věnují problematice osvojování zvukové stránky jazyka, resp. suprasegmentálním jevům. Analýza je doplněna šetřením formou dotazníku (zjištění stavu využívání učebnic při osvojování zvukové stránky jazyka, postoje vyučujících k otázce osvojování si suprasegmentálních prvků).

Diplomová práce pojednává obecně zvukovou podobu jazyka (kapitola 2), zabývá se: standardní výslovností, kodifikací výslovnosti a definuje pojmy: fonetika, fonologie a vyčleňuje fenomén suprasegmentální jev (nazývaný podle jednotlivých autorů jako prostředek prozodický a suprasegmentální/ prostředek modulační/dynamický a melodický). V rámci prostředků dynamických v subkapitole 3.1.1 diplomantka popisuje slabiku a její základní vlastnosti, v dalších subkapitolách se věnuje slovnímu přízvuku (v německém jazyce), přízvukovému taktu (rytmu), větnému přízvuku... V rámci prostředků melodických je pozornost zaměřena na intonaci (subkapitola 3.2.1). Pozn. formálně po této subkapitole nenásleduje část další, neměla by být tedy tato subkapitola zvlášť označena; nebo autorka zamýšlela jako zvláštní subkapitolu pojednat melodii?

V kapitole 4 je definován pojem učebnice/učebnicový soubor, popř. interaktivní učebnice. Dále autorka zmiňuje funkci učebnice a zabývá se teorií analýzy učebnic (metodami, které se uplatňují při hodnocení učebnic). Při hodnocení učebnic/učebnicových souborů se diplomantka opírá o teoretické práce Kasta a Neunera (lze zmínit i Krumma a české lingvodidaktiky, kteří se zabývali analýzou učebnic, jako např. Jelínek, Maroušková, Houska...). Jako výchozí materiál pro analýzu učebnic obecně by bylo možné doporučit i metodický materiál Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (www.msmt.cz).

Po tomto teoretickém vstupu se Daniela Siekliková zabývá praktickým rozbořením výše uvedených učebnicových souborů. V postupu zvoleném autorkou mi zásadně **chybí analýza zvukových nahrávek**, které hrají při osvojování správné výslovnosti důležitou roli.

Analýza učebnic je zpracována pečlivě a je doplněna přehledy. Rovněž je v tabulkové formě na str.58 uveden početní přehled výskytu cvičení na osvojování suprasegmentálních prvků ve všech analyzovaných souborech (tabulka č.5). Nejlépe je hodnocen učebnicový soubor Optimal A1 a Tangram Aktuell 1.

Jakou důležitost výcviku zvukové stránky jazyka přikládají učitelé, ověřoval dotazník sestávající ze 14 uzavřených a polootevřených otázek (viz příloha 1). Dle mého názoru otázky byly zvoleny adekvátně a mnohdy nebylo pro učitele lehké ke všem otázkám zaujmout jednoznačné stanovisko. Dotazníkového šetření se zúčastnila 3 gymnázia z Prahy, gymnázium z Karviné a další střední odborné školy z Ústí n.L., Olomouce a Veselí n.M. Na dotazník odpovídalo celkem 16 vyučujících (pro zajímavost by bylo možné uvést, jaká byla návratnost dotazníků). Závěry výzkumu prezentuje diplomantka na str.67 a celkové hodnocení je uvedeno na str.68. Za pozitivní považuji to, že více než polovina respondentů hodnotí obecně používané učebnicové soubory co do osvojování zvukové stránky jazyka na „dostačující úrovni“ (hodnoceny tak byly i další učebnicové soubory, např. Sprechen Sie Deutsch?) a považují zvukovou stránku jazyka jako důležitou složku výuky.

Závěr: Diplomantka prokázala schopnost pracovat s odbornou literaturou. Lze se však domnívat, že mohla využít i další literaturu vážící se zejména k problematice analýzy učebnic a zvláště zhodnotit jako součást učebnicových souborů zvukové nahrávky včetně technických parametrů.

Rozsah diplomové práce je spíše menší (74 stran včetně seznamu primární a sekundární literatury). Práce je doplněna přílohami. Diplomová práce je psána česky a je doplněna resumé v němčině. Diplomová práce Daniely Sieklikové je zpracována pečlivě a nevykazuje po formální stránce žádné nedostatky.

Diplomovou práci autorky Daniely Sieklikové lze hodnotit **celkově pozitivně** a proto je možné doporučit její práci k obhajobě.

PaedDr. Dagmar Švermová

V Praze dne 6.12.2009